

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dictamen Illustrissimi ac Reverendissimi P. Mag. Fr.
Gabrielis Adarzo de Santander, Episcopi Viglevanensis,
Ad Interrogata respondens Circa Exclusivam, quandoque
à Principibus interpositam, ne ...**

Adarzo, Gabriel

Francofurti, 1660

[§. IV.] Illationes aliquot, quibus probatur licita Exclusivae interpositio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10517

in operationibus enim, & passionibus humanis, in quibus experientia plurimum valet, magis movent exempla, quam verba.
 Nil ergò refert, quòd bellicæ illæ machinationes, quibus Titius interfuit, à multis fuerint reprobatae, si admissio, quòd etiam ipse machinator eas speculativè reprobaverit, adhuc vim habeant juxta D. Thomam, ad trahendum post se minores. Prudenter igitur Princeps vereri poterit, quod Titius, qui in minoribus constitutus, bellicis interfuit machinamentis, in thronizatus ea similiter practicabit.

§. IV.

*Illationes pro licità interpositione
 Exclufivæ.*

48. **I**nfertur Primò ex præassignatis motivis, licitè posse Principem apponere media licita, & decentia ne in thronizetur Titius, de quo prudenter timet, certò moraliter futurum insidiatorem pacis sui Regni: immò quod consulendo paci publicæ, & commodo subditorum, ad quod tenetur, debeat in conscientia id facere.
49. Infertur secundò quòd licitè possit Princeps, immò quòd teneatur, facere Exclufivam de Titio, propter dicta immediate ante.

Sed

Sed antequam ad probationem harum illationum descendam, præmittere oportet, quid sit ista Exclusiva: quod breviter faciam, quia Sectione sequenti latiùs explicabitur.

Exclusiva ergo nihil aliud est, quàm repræsentatio de inidoneitate alicujus personæ ad summum Ecclesiæ Universalis Pontificatum, cum causis, & motivis illam inducentibus, facta sacris Electoribus per ministros Principis Exclufivam dantis: Seu, est propositio & explicatio nomine Principis facta sacris & Eminentissimis Electoribus, de damnis imminentibus bono publico Ecclesiæ sanctæ ex alicujus determinatæ personæ inthronizatione ob causas à se expositas; Hæc de Exclufivæ descriptione.

Minister autem, ut sui Principis zelum pro bono publico Sanctæ Ecclesiæ explicet, urbanè & cum demissione significat, Vota ejusdem esse, ut ille, quem nocivum proposuit, non eligatur, sed alius dignissimus, qui toto animo pro bono publico invigilet, videlicet pro unione, & concordia Christianorum Principum: pro vitiorum extirpatione, Hæreticorum depressione, Fidei propagatione, ac dilatatione. Quæ omnia cum sint maximè expedientia, & utilissima Ecclesiæ sacrosanctæ (pro cujus majori commodo Christiani Principes debent esse

solliciti, uti Filij, Defensores & Protectores) licite
& laudabiliter pro eis Eminentissimos Patres exora-
bunt. His suppositis,

1 Probo jam illationes positas, num. 48. & 49.
ex doctrinâ D. Thomæ 2.2. *quest. 70. art. 1. in corp.* ubi
docet, cum, qui novit delictum alicujus, vergens
in notabile damnum tertij, *teneri facere quod in se est, ut ve-
ritatem denunciet alicui, qui ad hoc possit prodesse:* Et in solu-
tione ad 2. argumentum inquit, *quòdea, quæ pertinent
ad damnum multitudinis, tenetur quilibet manifestare, vel testifi-
cando, vel denunciando.* Ex quibus sic conficio argu-
mentum. Non solum est licitum cuilibet de Republi-
ca facere, quod in se est, ut malum, quod scit immi-
nere Reipublicæ, avertat: sed etiam ad id tenetur,
secundum D. Thomam: Ergò potiori Jure Princeps
Christianus tenebitur ad id ipsum erga Ecclesiam,
cujus filius, defensor, & protector existit. Tunc sic:
sed medium ad vitandum malum Ecclesiæ immi-
nens ex alicujus determinatæ personæ inthronizati-
one est Exclusiva: ergo ad eam tenetur Princeps:
Minor probatur; nam secundum D. Thomam, me-
dium, ad quod quilibet tenetur, est denuntiatio, &
manifestatio damnificatoris, testificando de damno
ei, qui ad illud removendum possit prodesse: Sed
Exclusiva testificat, & deponit de indigno & nocivo,
repræ-

repræsentando Sacris, & Eminentissimis Electori-
bus, qui solum prodesse valent pro damno everten-
do, mala Ecclesiæ imminentia, ex Titij inthronizati-
one: ergò licitè, immò debitè, & laudabiliter
Exclusivam. Principes interponent ad beneficium
Ecclesiæ.

Videatur Cajetanus *ad articulum 1. dictæ quest. 70.* Soto *lib. 5. de just. quest. 5. art. 1.* Navarrus *in Enchirid. cap. 18. num. 54.* Reginaldus *lib. 24. cap. 3. sect. 6. num. 55.* Qui *num. 57.* benè notat, crimina de quibus procedit doctrina, non debere esse notoria; quia etiam si secreta sint, & occulta, dummodò tamen inferant damnum publi-
cum, & in illud vergant, sufficit ut instet obligatio, ea denunciandi: ut Hæresis proditio, crimen Laesæ Majestatis &c. quæ semper summo secreto peraguntur: Omitto nunc plura alia ad favorem Exclu-
sivæ, dicenda post solutionem argumentorum, ut in loco magis proprio;

§ V

Vindicatur ab impugnationibus Exclusiva.

Sed contra illationes: §. 4. *num. 48. & 49.* arguitur
sic: Etiam si demus licitum esse Principi seculari
diligentiam apponere ne eligatur in Pontificem ille,
de quo